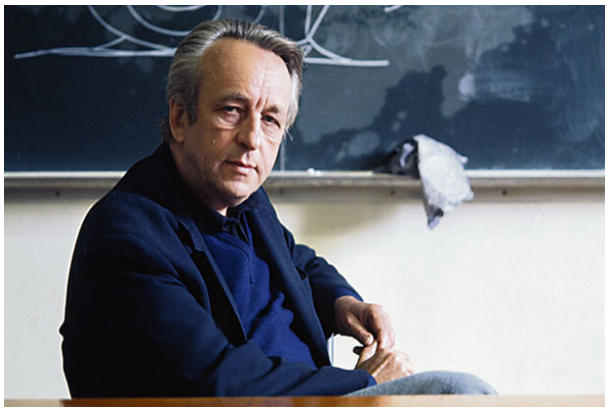
[Προδημοσίευση στις Θέσεις τ. 133]

Στο νέο τεύχος του περιοδικού Θέσεις (τεύχος 133, Οκτώβριος – Δεκέμβριος 2015), που κυκλοφορεί στα βιβλιοπωλεία, οι εκδόσεις Εκτός Γραμμής προδημοσιεύουν ένα απόσπασμα από το τελευταίο βιβλίο του Λουί Αλτουσέρ, με τίτλο Όντας μαρξιστής στη φιλοσοφία, που περιλαμβάνεται στο εκδοτικό τους πρόγραμμα.

*

Πριν από λίγους μήνες κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις PUF, με την επιμέλεια (και τον ιδιαίτερα κατατοπιστικό πρόλογο) του Τζ. Μ. Γκοσγκάριαν, το βιβλίο του Αλτουσέρ *Όντας μαρξιστής στη φιλοσοφία* (*Être marxiste en philosophie*). Όπως σημειώνει ο επιμελητής της έκδοσης, ο Αλτουσέρ γνωστοποίησε στις 12 Αυγούστου του 1976 με επιστολή του στον Πιέρ Μασερέ ότι κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού ολοκλήρωσε μια εισαγωγή στη φιλοσοφία, η οποία παρότι αρχικά είχε στόχο να συνιστά εισαγωγή στη φιλοσοφία για τους μη φιλοσόφους, εντέλει μετατράπηκε (όπως επισημαίνει ο ίδιος ο Αλτουσέρ) σε εισαγωγή στη φιλοσοφία για φιλοσόφους. Τότε το κείμενο είχε τίτλο Εισαγωγή στη φιλοσοφία.

Τελικά, ο Αλτουσέρ τροποποιεί ελαφρώς το κείμενο το φθινόπωρο του 1976, για να το ξαναγράψει πλήρως την περίοδο 1977-78, προκειμένου να επιτευχθεί ο αρχικός στόχος του και να συντάξει μια εισαγωγή στη φιλοσοφία για μη φιλοσόφους. Η νέα εκδοχή γίνεται τότε νέο βιβλίο, το οποίο ο Αλτουσέρ ονομάζει *Μύηση στη φιλοσοφία για τους μη φιλοσόφους* (*Initiation à la philosophie pourles non-philosophes* – βιβλίο που επίσης εκδόθηκε από τις εκδόσεις PUF, το 2014, και με την επιμέλεια του Γκοσγκάριαν). Συγχρόνως, ο Αλτουσέρ αλλάζει τον τίτλο του πρώτου βιβλίου, της Εισαγωγής στη φιλοσοφία, το οποίο γίνεται πλέον Όντας μαρξιστής στη φιλοσοφία.

Δεν είναι υπερβολή να υποστηρίξουμε ότι τα δύο αυτά βιβλία, η *Μύηση στη φιλοσοφία για τους μη φιλοσόφους* και το *Όντας μαρξιστής* στη φιλοσοφία (αμφότερα τα οποία περιλαμβάνονται στο εκδοτικό πρόγραμμα των εκδόσεων Εκτός Γραμμής), ανήκουν στα σπουδαιότερα κείμενα του Αλτουσέρ που έχουμε πλέον στα χέρια μας. Όχι μόνο προσφέρουν μια πληρέστερη εικόνα για τον προβληματισμό και τη σκέψη του Αλτουσέρ κατά το δεύτερο μισό της δεκαετίας του ’70, αλλά επιπλέον είναι σαφές ότι αναδεικνύουν τα νήματα που θα οδηγήσουν λίγο αργότερα τον Αλτουσέρ να επικεντρωθεί στον «αστάθμητο υλισμό», ή «υλισμό του αστάθμητου» ή «υλισμό της συνάντησης» (και θα λέγαμε επίσης ότι οριοθετούν εκ νέου το πλαίσιο εντός του οποίου θα πρέπει να διαβαστούν τα εν λόγω κείμενα, που χρωματίζουν κατεξοχήν τη σκέψη του Αλτουσέρ κατά τη δεκαετία του ’80). Η έκδοσή τους –και η εξαιρετική εργασία επιμέλειας του Γκοσγκάριαν– μπορεί να θέσει σε νέες βάσεις την ανάγνωση του Αλτουσέρ, αλλά κυρίως και προπάντων έρχεται να υπενθυμίσει και να τονίσει εκ νέου τα διακυβεύματα με τα οποία είναι συνυφασμένη η φιλοσοφία, διακυβεύματα που αφορούν την ίδια την καθημερινή ζωή και την πολιτική και επιστημονική πρακτική όσων εξακολουθούν να πιστεύουν ότι ο καπιταλισμός δεν είναι το τέλος της ιστορίας και να αναζητούν τους όρους μιας άλλης πολιτικής.

Χαρακτηριστικά ως προς αυτό είναι τα δύο κεφάλαια του *Όντας μαρξιστής στη φιλοσοφία* που δημοσιεύουμε στις Θέσεις 133, το κεφάλαιο 22 και το κεφάλαιο 23, όπου ο Αλτουσέρ επανέρχεται στο ζήτημα της φιλοσοφίας για να επισημάνει ακριβώς τους δεσμούς της με την ιδεολογία, με βάση μια συλλογιστική που διαπερνά τους προβληματισμούς εκείνης της περιόδου και ανοίγει νέους ορίζοντες για τη μελέτη της θέσης του Μαρξ και ευρύτερα του μαρξισμού στο πεδίο της φιλοσοφίας. Σε αυτό το πλαίσιο, ο Αλτουσέρ δεν επεξεργάζεται απλώς ένα σχέδιο για μια επιστημονική θεωρία της φιλοσοφίας (δηλαδή για μια θεωρία της φιλοσοφίας η οποία διατυπώνεται κατά τον Αλτουσέρ με τους όρους του ιστορικού υλισμού και στο πλαίσιό του, ως επιστήμης των νόμων της ταξικής πάλης), αλλά συγχρόνως επαναδιατυπώνει τη θεωρία του για την ιδεολογία, καθώς αναδεικνύει το εύρος, την πολλαπλότητα και την ιστορικότητα της δραστικότητάς της. Με αυτόν τον τρόπο (και με τις διακρίσεις που προτείνονται αναφορικά με την πραγματικότητα και την έννοια της ιδεολογίας) τίθεται πρωτίστως επί τάπητος η παράμετρος εκείνη που δεν έπαψε να απασχολεί τον Αλτουσέρ κάθε φορά που αναφερόταν στις έννοιες της ιδεολογίας και των ιδεολογικών μηχανισμών του κράτους: Τι σημαίνει αντίσταση στην κυρίαρχη ιδεολογία και πώς πρέπει να νοηθεί μια επαναστατική ιδεολογία;

εκδόσεις Εκτός Γραμμής